

Sygn. akt I ACa 219/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Sędziowie	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata SSA Jadwiga Chojnowska
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **T. W. i D. S.**

przeciwko **A. S., S. S. (1), K. B., Gminie G. i Skarbowi Państwa - Staroście (...)**

o wydanie nieruchomości i zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach

z dnia 17 grudnia 2013 r. sygn. akt I C 607/11

I. Oddala apelację;

II. Odstępuje od obciążania powodów kosztami procesu na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

UZASADNIENIE

Powodowie D. S., T. W. i J. P. domagali się nakazania pozwanym S. S. (1), A. S., K. B., Gminie G. i Skarbowi Państwa – Staroście (...) wydania powodom nieruchomości położonej we wsi D., gm. G., o powierzchni 11,72 ha, składającej się obecnie z działek nr geod. (...) stanowiącej gospodarstwo rolne, a także zasądzenia od pozwanych na rzecz powodów kwoty 117.200 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2000 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za pozbawienie możliwości uzyskiwania dochodów poprzez bezprawne pozbawienie własności. Powodowie wskazywali, że decyzją Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r. ww. gospodarstwo zostało przejęte na własność Państwa, lecz decyzja ta jest bezprawna i nieważna ponieważ ówczesny właściciel T. W. nie wyrażał zgody na przejęcie jego gospodarstwa, a nadto w dacie wydania tej decyzji nie obowiązywała już ustawa z

dnia 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność Państwa za rentę i spłaty pieniężne. Dlatego przedmiotowa nieruchomości, zdaniem powodów, podlega zwrotowi. Ponadto pozwani winni uiścić na rzecz powodów „zadośćuczynienie” za 10 lat niemożności korzystania z nieruchomości liczone na podstawie czynszu dzierżawnego, przy czym powodowie przyjęli stawkę niższą niż ogłoszona przez GUS w 2009 r. – 0,03 zł, a mianowicie 0,01 zł za metr kwadratowy nieruchomości ($117.200 \text{ m}^2 \times 0,01 \text{ zł} \times 10 \text{ lat} = 117.200 \text{ zł}$).

W toku procesu, w dniu (...), powódka J. P. zmarła i spadek po niej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Olecku z dnia 22 maja 2013 r., sygn. akt I Ns 436/13, na podstawie ustawy nabyła córka D. S. w całości – powódka w niniejszej sprawie.

Pozwany Skarb Państwa – reprezentowany przez Starostę (...) i zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wnosił oddalenie powództwa. Podnosił brak przesłanek odpowiedzialności pozwanego wskazując, toczyło się postępowanie o stwierdzenie nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., lecz Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi utrzymał w mocy swoją uprzednią decyzję odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji w przedmiocie przejęcia ww. gospodarstwa na własność Państwa, a Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z dnia 23 września 2013 r. oddalił skargę powodów, co oznacza, że nie zachodzą przesłanki odpowiedzialności Skarbu Państwa na podstawie art. 417¹ § 2 kc. Ponadto pozwany ten podnosił zarzut braku legitymacji biernej, albowiem na skutek kolejnych nowelizacji kompetencje do przejmowania nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa posiada Agencja Nieruchomości Rolnych i obecnie żaden przepis nie wskazuje starosty jako organu właściwego w tego typu sprawach.

Pozwani S. S. (1), A. S. i K. B. wnosili o oddalenie powództwa. Powoływali się na umowy sprzedaży i darowizny, na podstawie których nabyli nieruchomości będące częściami przedmiotowego gospodarstwa rolnego przejętego od powoda T. W. na własność Skarbu Państwa oraz aktualne wpisy w księgach wieczystych.

Sąd Okręgowy w Suwałkach wyrokiem z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. I C 607/11, oddalił powództwo i obciążył powodów kosztami procesu na rzecz Skarbu Państwa – Starosty (...).

Według ustaleń tego Sądu powód T. W. na podstawie umowy z dnia 19 lutego 1969 r. nabył od Skarbu Państwa nieruchomości rolną położoną we wsi D., gm. G., o powierzchni 11,7200 ha składającą się z działek oznaczonych numerami geodezyjnymi (...). Na gospodarstwie tym poza powodem zamieszkiwała do śmierci w 2012 r. powódka J. P., przy czym ww. nie zawarli nigdy formalnego związku małżeńskiego, a także ich córka powódka D. W., obecnie S..

Decyzją Zastępcy Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., nr (...), na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność Państwa za rentę i spłaty pieniężne (Dz. U. nr 21, poz. 118) i art. 77 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. nr 32, poz. 140), przejęto z urzędu stanowiące własność powoda T. W. ww. gospodarstwo rolne bez budynków, jako wykazujące niski stopień produkcji prowadzone osobiście przez okres ostatnich 5 lat przez T. W.. Wyłączone z gospodarstwa budynki (dom mieszkalny, stodoła i chlew) stanowiły od tej chwili odrębny od gruntu przedmiot własności pozostawiony w posiadaniu powoda, a także pozostawiono mu prawo do bezpłatnego dożywotniego użytkowania działki gruntu o powierzchni 0,30 ha wydzielonej z przejmowanego gospodarstwa rolnego. Państwo przejęło odpowiedzialność za zadłużenie powoda wobec jednostek gospodarki uspołecznionej oraz obciążenia hipoteczne na rzecz osób trzecich wynoszące łącznie 231.064,75 zł do wysokości wartości gospodarstwa, a powód uzyskał prawo do renty, której wysokość określiła odrębna decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Następnie w 1979 r., wchodzące w skład przejętego gospodarstwa rolnego działki uległy podziałowi. Działka nr geod. (...) o powierzchni 3,6500 ha została podzielona na działki (...) o powierzchni 0,5100 ha i (...) o powierzchni 3,1400 ha, a działka nr geod. (...) o powierzchni 4,1200 ha została podzielona na działki (...) o powierzchni 2,9800 ha i (...) o powierzchni 0,070 ha i (...) o powierzchni 1,0700 ha. Działka nr (...) o powierzchni 3,9500 ha została połączoną z wydzieloną działką nr geod. (...) i nadano jej nowy numer (...) z powierzchnią 5,1100 ha. Decyzją Kierownika Urzędu Rejonowego w G. z dnia 16 listopada 1994 r. nr (...) przyznano powodowi T. W. nieodpłatnie na własność działkę nr (...) o powierzchni 0,5100 ha położoną pod zabudowaniami i objętą dożywotnim użytkowaniem. Działkę oznaczoną nowym numerem (...) o powierzchni 5,1100 ha (powstałą z działek (...)) nabyli od Skarbu Państwa J. i K. małż. B. na

podstawie umowy sprzedaży z dnia 11 października 1979 r., a na podstawie umowy sprzedaży z dnia 31 lipca 1997 r. obecnie jej właścicielem ujawnionym w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olecku jest jedynie pozwana K. B.. W dniu 25 stycznia 1983 r. L. J. i I. małż. S. nabyli od Skarbu Państwa nieruchomość oznaczoną numerami (...) (...) te weszły w skład gospodarstwa rolnego darowanego umową z dnia 21 marca 2002 r. przez L. J. i I. małż. S. pozwanym S. S. (1) i A. S. i obecnie stanowią ich własność ujawnioną w księdze wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Olecku. Ostatnia z działek wydzielonych z przejętego od powoda T. W. gospodarstwa rolnego oznaczona numerem (...) o powierzchni 0,0700 ha na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 22 maja 2002 r. nr (...) stała się z dniem 1 lipca 2000 r. własnością Gminy G..

Pismami z dnia 30 marca 2009 r. i z dnia 08 czerwca 2009 r. powódka D. S., działając w imieniu własnym i w imieniu swoich rodziców T. W. i J. P., domagała się stwierdzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 08 listopada 1978 r. nr (...) w przedmiocie przejęcia z urzędu na własność Państwa gospodarstwa rolnego położonego we wsi D. gm. G. o powierzchni 11,72 ha składającego się z działek nr geod. (...). Decyzją z dnia 28 września 2012 r., nr (...), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi odmówił stwierdzenia nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r. Powód T. W. reprezentowany przez D. S. złożył wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy zakończonej decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Po ponownym rozpatrzeniu sprawy Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzją z dnia 16 listopada 2012 r., nr (...) utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z dnia 28 września 2012 r. nr (...). Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z dnia 12 września 2013 r. sygn. akt I SA/Wa 188/13 oddalił skargę T. W. od decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 listopada 2012 r. nr (...).

Zdaniem Sądu Okręgowego powództwo podlegało oddaleniu. Zgłoszone roszczenia powodów sprowadzały się do żądania nakazania pozwanym wydania powodom nieruchomości położonej we wsi D., gm. G. o powierzchni 11,72 ha oraz zasądzenia od pozwanych na rzecz powodów kwoty 117.200 zł z ustawowymi odsetkami tytułem odszkodowania za pozbawienie możliwości uzyskiwania dochodów z ww. nieruchomości poprzez bezprawne pozbawienie własności. Pierwsze z tych roszczeń znajduje oparcie w art. 222 § 1 kc i podstawową przesłanką roszczenia windykacyjnego jest przymiot właściciela, legitymowany do wystąpienia z roszczeniem jest aktualny właściciel rzeczy, a utrata własności powoduje wygaśnięcie roszczenia windykacyjnego. W okolicznościach niniejszej sprawy ani powódka D. S., ani jej zmarła matka J. P. (w której prawa wstąpiła powódka D. S.) nie były nigdy właścicielkami przedmiotowej nieruchomości, nie przysługuje im więc roszczenie o jej wydanie. Roszczenie takie przysługiwało jedynie powodowi T. W., lecz wraz z decyzją z dnia 8 listopada 1978 r. w sprawie przejęcia gospodarstwa rolnego na własność Skarbu Państwa roszczenie windykacyjne tego powoda wygasło. Jedynie w wypadku stwierdzenia nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., tytuł własności przedmiotowych nieruchomości nadal służyłby powodowi i wówczas mógłby on skutecznie domagać się wydania nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego od osób, które nimi władają. Z ustaleń poczynionych w sprawie wynika jednak, że prowadzone z wniosku powodów w tym przedmiocie postępowanie administracyjne zakończyło się ostatecznie odmową stwierdzenia nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r. Sąd powszechny jest związany tym orzeczeniem i nie może samodzielnie oceniać ważności ww. decyzji, ani poczynić odmiennych ustaleń, gdyż orzekanie w tej kwestii byłoby naruszeniem kompetencji właściwego organu administracji publicznej. Brak zgody powoda na przejęcie jego gospodarstwa na rzecz Skarbu Państwa nie rzutuje na ważność wydanej w tej kwestii decyzji, ponieważ ustawa z dnia 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność państwa za rentę i spłaty pieniężne (Dz. U. nr 21, poz. 118) przewidywała nie tylko przejęcie gospodarstwa rolnego na wniosek rolnika (art. 9 ust. 1 ww. ustawy), lecz także z urzędu bez wniosku i zgody rolnika (art. 9 ust. 2 ww. ustawy).

Zdaniem Sądu Okręgowego brak legitymacji czynnej po stronie powodowej spowodowany decyzją Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., jak też odmowa stwierdzenia nieważności tej decyzji stwierdzona ostatecznymi decyzjami Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stoją na przeszkodzie uwzględnieniu powództwa o wydanie nieruchomości oznaczonej obecnie nr geod. (...) i stanowiącej teraz własność pozwanej K. B., pozwanych S. S. (1) i A. S., a także Gminy G.. Po stronie pozwanego Skarbu Państwa – Starosty (...) zachodzi także brak legitymacji

biernej, ponieważ pozwany ten nie pozostaje w posiadaniu żadnej części przejętego gospodarstwa rolnego. Z tych względów Sąd Okręgowy oddalił powództwo o wydanie nieruchomości.

Następnie Sąd ten dokonał oceny roszczeń powodów w zakresie zasądzenia kwoty 117.200 zł z ustawowymi odsetkami tytułem „zadośćuczynienia” za pozbawienie możliwości uzyskiwania dochodów z przedmiotowych nieruchomości poprzez bezprawne pozbawienie własności. Stwierdził, że mają one charakter odszkodowawczy, tj. zmierzają do wyrównania wskazywanej przez powodów szkody majątkowej doznanej na skutek wydania bezprawnej, zdaniem powodów, decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r. o przejęciu przedmiotowego gospodarstwa rolnego na własność państwa. Wskazał na art. 417 § 1 kc (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 września 2004 r. na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. nr 162, poz. 1692)), art. 417¹ § 2 kc oraz na art. 5 ww. ustawy nowelizującej z dnia 17 czerwca 2004 r., zgodnie z którym do zdarzeń i stanów prawnych powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się jednak przepis art. 160 kpa w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie noweli z dnia 17 czerwca 2004 r. Sąd Okręgowy w kontekście tych przepisów przyjął, że zdarzeniem w rozumieniu art. 5 ww. powołanej ustawy nowelizującej, z którym wiąże się powstanie szkody, jest wydanie ostatecznej wadliwej decyzji. W niniejszej sprawie kwestionowana przez powodów decyzja Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r. zapadła przed dniem wejścia w życie ww. ustawy nowelizującej. Do roszczeń odszkodowawczych zastosowanie znajduje więc przepis art. 160 kpa, w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie noweli z dnia 17 czerwca 2004 r. Zgodnie zaś z art. 160 § 1, 2 i 3 kpa., stronie, która poniosła szkodę na skutek wydania decyzji z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa albo stwierdzenia nieważności takiej decyzji, służy roszczenie o odszkodowanie za poniesioną rzeczywistą szkodę (chyba że ponosi ona winę za powstanie okoliczności wymienionych w tym przepisie), przy czym do odszkodowania stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z wyłączeniem art. 418 tego kodeksu, a odszkodowanie z zasady przysługuje od organu, który wydał decyzję z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia, w którym stała się ostateczna decyzja stwierdzająca nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa albo decyzja, w której organ stwierdził, w myśl art. 158 § 2 kpa, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisu art. 156 § 1 kpa (art. 160 § 6 kpa). Do powstania odpowiedzialności odszkodowawczej w myśl art. 160 § 1 kpa konieczne jest więc wydanie decyzji nadzorczej, stwierdzającej nieważność lub niezgodność z prawem uprzednio wydanej decyzji. Ta ostateczna decyzja nadzorcza wiąże w sprawie o odszkodowanie, ma więc charakter prejudykatu, przesądzającego o jednej z przesłanek odpowiedzialności deliktowej – bezprawności działania organu podczas wydawania decyzji.

W konsekwencji Sąd Okręgowy po raz kolejny podkreślił, iż Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzją z dnia 28 września 2012 r. odmówił stwierdzenia nieważności decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., a następnie, po ponownym rozpatrzeniu sprawy decyzją z dnia 16 listopada 2012 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z dnia 28 września 2012 r., zaś Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z dnia 12 września 2013 r. oddalił skargę T. W. od decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 listopada 2012 r. Decyzja z dnia 16 listopada 2012 r. jest wiążąca w postępowaniu cywilnym, stąd nie mogły odnieść oczekiwanego przez powodów skutku prawnego ich twierdzenia, iż brak było podstaw do przejęcia z urzędu gospodarstwa rolnego powoda T. W. na własność państwa za rentę. Twierdzenia te zostały ocenione w postępowaniu administracyjnym, którego wynik jest prejudykatem w niniejszym procesie.

Zdaniem Sądu Okręgowego brak podstawowej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej po stronie pozwanych w postaci wadliwości decyzji Naczelnika Miasta i Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., skutkować musiał przyjęciem, iż w związku z tą decyzją po stronie powodowej nie zaistniała żadna szkoda majątkowa, w tym w szczególności powodowie nie byli uprawnieni do korzystania z przejętego gospodarstwa rolnego i czerpania z niego dochodów. Nie doszło więc z tego tytułu do uszczerbku majątkowego po ich stronie i powództwo także w tym zakresie podlegało oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 kpc mając na uwadze wynik sprawy.

Apelację od tego wyroku wywiedli powodowie. Z treści tej apelacji wynika, iż domagają się oni zmiany zaskarżonego rozstrzygnięcia i uwzględnienia ich powództwa.

Pozwany Skarb Państwa – Starosta (...) wniósł o oddalenie tej apelacji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów jest niezasadniona.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne i wnioski Sądu I instancji zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Ustalenia te mają oparcie w zgromadzonym w niniejszej sprawie materiale dowodowym, zaś wnioski są konsekwencją prawidłowo zastosowanych przepisów prawa materialnego. Dlatego Sąd Apelacyjny zarówno te ustalenia, jak i wnioski, przyjmuje za własne.

Na wstępie należy stwierdzić, iż w istocie spór między stronami sprowadzał się do zgodności z prawem w/w decyzji Zastępcy Naczelnika Miasta I Gminy G. z dnia 8 listopada 1978 r., nr (...), w przedmiocie przejęcia z urzędu od powoda T. W. gospodarstwa rolnego o pow. 11,72 ha, położonego w miejscowości D., na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 29 maja 1974 r. o przekazywaniu gospodarstw rolnych na własność Państwa za rentę i spłaty pieniężne (Dz. U. nr 21, poz. 118) oraz art. 77 ustawy z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym i innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz. U. nr 32, poz. 140). Zdaniem powodów decyzja ta była wadliwa, co skutkować powinno obowiązkiem wydania nieruchomości wchodzących w skład tego gospodarstwa rolnego oraz zasądzenia od pozwanych odszkodowania (nazwanego zadośćuczynieniem) z tytułu pozbawienia ich z możliwości korzystania z tych nieruchomości i czerpania z nich pożytków.

Sąd Apelacyjny zgadza się z Sądem I instancji, iż dochodzone pozwem roszczenie odszkodowawcze powinno podlegać ocenie w kontekście zasad wynikających z art. 160 § 1-3 kpa, a nie art. 417¹ § 2 kc. W związku wątpliwościami interpretacyjnymi dotyczącymi stosowania art. 5 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 162, poz. 1692) Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/10 (OSNC 2011/7-8/75, przesądził, iż do roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej ostateczną decyzją administracyjną wydaną przed dniem 1 września 2004 r., której nieważność lub wydanie z naruszeniem art. 156 § 1 kpa stwierdzono po tym dniu, ma zastosowanie art. 160 § 1, 2, 3 i 6 kpa.

Sąd Okręgowy słusznie przyjął w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, iż przeszkodą do uwzględnienia powództwa we wskazanym zakresie jest to, iż Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi decyzją z dnia 28 września 2012 r. odmówił stwierdzenia nieważności w/w decyzji z dnia 8 listopada 1978 r., następnie decyzją z dnia 16 listopada 2012 r. utrzymał ją w mocy, zaś Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z dnia 12 września 2013 r. oddalił skargę powoda od tego ostatniego rozstrzygnięcia. Tym samym brak jest w niniejszej sprawie prejudykatu, który przesądzałby to, że decyzja z dnia 8 listopada 1978 r. przejęciu od powoda gospodarstwa rolnego była nieważna albo została wydana z naruszeniem art. 156 § 1 kpa. Stwierdzenie niezgodności z prawem decyzji administracyjnej stanowiącej podstawę przejęcia własności nieruchomości osoby fizycznej jest równoznaczne ze spełnieniem się jednej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę poniesioną w związku z wadliwą decyzją; sąd powszechny jest związany treścią rozstrzygnięcia, czyli osnową ostatecznej decyzji administracyjnej wydanej przez uprawniony organ administracyjny na podstawie przepisów prawa w formie prawem przewidzianej, przy czym sąd powszechny nie jest związany tzw. decyzjami nieistniejącymi, nazywanymi też decyzjami bezwzględnie nieważnymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2014 r., IV CSK 213/13 – zbiór Lex nr 1438651).

W okolicznościach niniejszej sprawy brak jest podstaw do uznania wadliwości kwestionowanej przez powodów decyzji z dnia 8 listopada 1978 r. Decyzja ta obecnie została zbadana w przewidziany prawem sposób przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w W.. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób także przyjąć, iż jest ona decyzją bezwzględnie nieważną. Dlatego Sąd I instancji oddalając powództwo o zapłatę odszkodowania nie naruszył w/w art. 160 § 1 kpa.

Podobnie ocenić należy wyrok tego Sądu w odniesieniu do żądania powodów wydania nieruchomości wchodzących w skład przejętego gospodarstwa rolnego położonego w miejscowości D.. Zgodzić się należy z Sądem I instancji, iż skoro powódka i jej matka nie miały w przeszłości tytułu prawnego do tych nieruchomości to tym samym obecnie nie są uprawnione do zgłoszenia żądania ich wydania. Gdy chodzi zaś o powoda to jego żądanie nie może być uwzględnione albowiem nie została podważona w/w decyzja z dnia 8 listopada 1978 r. o przejęciu od niego przedmiotowych nieruchomości. Nie jest on więc obecnie właścicielem tych nieruchomości, legitymowanym do wystąpienia z roszczeniem przewidzianym w art. 222 § 1 kc. Sąd Okręgowy oddalając powództwo w tym zakresie nie naruszył w/w przepisu.

Reasumując, z podanych wyżej względów apelacja powodów była nieuzasadniona. Dlatego podlegała ona oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

Sąd Apelacyjny na podstawie art. 102 w zw. z art. 108 §1 kpc odstąpił od obciążania powodów kosztami procesu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa. Miał w tym względzie na uwadze to, że powódka funkcjonuje w bardzo trudnych warunkach materialnych, a mianowicie w siedmioosobowej rodzinie, której łączny dochód wyłącznie z tytułu świadczeń z ubezpieczenia społecznego wynosi około 2.000 zł (k. 29-30). Z kolei powód ma blisko 75 lat i obciążenie go kosztami procesu na rzecz pozwanego Skarbu Państwa będzie dla niego nadmiernie uciążliwe.